

П.П.Лазановський

ДЕЯКІ АСПЕКТИ МЕТОДИКИ АНАЛІЗУ ООНОВЛЕННЯ ТЕХНІКИ ПОЛІГРАФІЧНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Ефективність функціонування поліграфічних підприємств в умовах ринку значною мірою визначатиметься рівнем розвитку парку технологічного устаткування. Але практика свідчить, що комплексний аналіз стану і перспектив розвитку машинного парку не привертає уваги підприємств. На багатьох з них така аналітична робота взагалі не ведеться. Пояснити це можна тим, що на сьогодні оновленню устаткування перешкоджає дефіцит нових його моделей для заміни, а також відсутність цілісної методики проведення відповідного аналізу. Тому і не дивно, що рішення про оновлення техніки, особливо коли йдеться про заміну, або розширення парку, базуються лише на оцінках провідних інженерних працівників підприємства. Незважаючи на брак нової техніки, практично не розвиваються такі методи оновлення, як модернізація та ремонт.

У зв'язку з цим розробка практичних рекомендацій щодо аналізу та формування на його основі оптимального парку технологічного устаткування поліграфічних підприємств є життєво необхідною. Методика буде повноцінною, якщо вона охоплюватиме все коло питань оновлення машинного парку поліграфічних підприємств.

Потреба в оновленні виникає тоді, коли підприємство планує технічне переозброєння, реконструкцію, впровадження нових технологій, освоєння нових видів продукції або підвищення технічного рівня з метою ув'язки потужностей суміжних цехів, потокових ліній, продуктивності окремих операцій. Залежно від масштабів оновлення діючого парку машин повинні змінюватися і обсяги аналітичної роботи.

Комплексний аналіз оновлення устаткування на поліграфічному підприємстві повинен проводитися в два етапи:

1. Дослідження стану діючого машинного парку.

2. Аналіз можливостей для реалізації накреслених заходів по оновленню техніки.

Аналіз стану парку технологічного устаткування здійснюється в таких напрямках:

аналіз технічного рівня устаткування з метою встановлення відповідності його перспективі розвитку підприємства;

аналіз темпів модернізації, обсягів ремонту устаткування та витрат на них;

аналіз структури парку технологічного устаткування;

аналіз кількісних і якісних показників оновлення машинного парку.

В кожному з цих напрямків можна виділити ряд підетапів та систему відповідних економічних показників. Так, оцінити технічний рівень підприємства можна за допомогою часткових показників для отримання всебічної характеристики; на основі узагальнюючих показників, що забезпечують узагальнюючу характеристику; на базі інтегральних показників для отримання результуючої оцінки технічного рівня. Кожна група таких показників достатньо розроблена в економічній літературі, хоча існують різні методичні підходи в їх визначенні. Це ж стосується і показників, що характеризують ступінь використання устаткування.

Якщо показники перших двох напрямків аналізу частково відображаються у планових та звітних даних поліграфічних підприємств, то показники решти з них не розраховуються.

Значним недоліком аналітичної роботи по оновленню техніки, і не лише поліграфічних підприємств, є нехтування вивченням темпів її модернізації та обсягів ремонту. Найбільш проблемною тут є модернізація, оскільки вона виконується в надзвичайно мізерних масштабах. Аналіз показників, що описують даний метод оновлення устаткування, повинен здійснюватися на основі його класифікації за рівнем морального зношення, ролі у виробничому процесі, ремонтоскладності тощо. При цьому слід відзначити, що комплексної системи показників аналізу модернізації в економічній літературі практично немає. Та перш за все сьогодні слід розширювати обсяги робіт по модернізації устаткування.

Аналіз оновлення техніки методом капітального ремонту повинен базуватися на групуванні устаткування за кількістю проведених капітальних ремонтів (перший, другий, третій і далі ремонтний цикл), ступенем фізичного зношення (нормальна, підвищена, висока), ступенем морального зношення (відсутня, часткова, повна). Важливо вивчити динаміку витрат на ремонт та модернізацію.

Практично всі розглянуті вище напрямки аналізу неможливо

здійснити, не враховуючи результати досліджень структури парку технологічного устаткування. В свою чергу, аналіз структури парку включає групування всього устаткування за такими класифікаційними ознаками:

технологічне призначення (складальне, друкарське, брошурально-політурне);

збалансованість парку (діюче, недіюче, встановлене, невстановлене, зайве);

режим роботи (в одну, дві, три зміни);

місце знаходження (в основному і допоміжному виробництві);

віку (до 5 років, від 5 до 10, від 10 до 20, більше 20 років);

ступінь прогресивності (автоматизоване, спеціалізоване).

Поділ парку технологічного устаткування на такі групи дозволить аналізувати, а потім і прогнозувати його технічний рівень, планувати різні методи оновлення (заміну, модернізацію, капітальний ремонт, ліквідацію тощо), визначити об'єкти оновлення і т.д.

Завершальним етапом в аналізі оновлення машинного парку поліграфічних підприємств є визначення кількісних і якісних його показників. Система таких показників дає можливість оцінити обсяги і темпи збільшення парку, його склад і структуру, темпи оновлення. Методика їх визначення відома і наводити її немає потреби.

Всі наведені етапи аналізу взаємозв'язані і взаємозалежні. Їх реалізація дозволить поліграфічним підприємствам ефективно використовувати внутрішні резерви по випуску продукції на діючому устаткуванні, виявити "вузькі" місця в технологічних процесах, проводити раціональну політику оновлення засобів виробництва.

Стаття надійшла до редакції 15.01.93.